

ÇOCUK İHMALI VE İSTİSMARI

Eğitim Sen Yayınları - Kasım 2022
Eğitim Sen Kadın Bülteni Ekidir

“Çocuk İhmali ve İstismarı”

EĞİTİM SEN

(Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası)

Adına Sahibi: Nejla Kurul

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: İkrâm Atabay

Yazışma Adresi: Cinnah Cad. Willy Brandt Sk. No:13

Çankaya / ANKARA 06680

Tel: (0.312) 439 01 14 (pbx) Fax: (0.312) 439 01 18

E-posta: bilgi@egitimsen.org.tr Web: www.egitimsen.org.tr

Hazırlayan: Merkez Kadın Sekreterliği

Sayfa Düzeni/Kapak: Gülûzar Ünver

Kasım 2022 - Eğitim Sen Kadın Bülteni Ekidir

Baskı: Yorum Basın Yayın Sanayi Limited Şirketi

Malıköy Başkent Organize Sanayi Bölgesi Recep Tayyip Erdoğan Bulvarı
no:12 Kapı No:12 Sincan - Ankara

Tel: 0312 395 21 12 Faks: 0312 394 11 09

Eğitim Sen Yayınları - Kasım2022
Eğitim Sen Kadın Bülteni Ekidir

Ülkemizde toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlik, çocuklara yönelik psikolojik, cinsel şiddet ve istismar, çocuk işçiliği, kötü muamele; Covid-19 salgını ilan edilen pandemi koşulları, ekonomik krizin yol açtığı derin yoksulluk, mevcut yasaların yeterince uygulanmaması, antidemokratik ve kapitalist politikalar nedeniyle daha da derinleşmiştir. Üstelik kadınlara ve çocuklara karşı cinsel şiddet ve istismarın korkunç boyutlara ulaştığı günümüz Türkiye'sinde, Cumhurbaşkanı'nın kadınların ve çocukların en büyük hukuki kazanımı olan İstanbul Sözleşmesi'ni feshetmesi, şiddet ve istismar faillerinin yargılanmayacaklarına dair bir kanı oluşturmakta ve onları cesaretlendirmektedir.

Türkiye, çocuk haklarına dair uluslararası antlaşmaları imzalayan taraf devletler arasında bulunmasına ve Türk Ceza Kanunu'nda gerekli hükümleri bulundurmasına rağmen, antlaşma yükümlülüklerini ve gerekli tedbirleri uygulama noktasından çok uzaktır. Öyle ki Türkiye, son yıllarda tırmanışa geçen, pandemi sürecinde daha da artan çocuğa karşı psikolojik, cinsel şiddet ve istismar, çocuk yaşta evlilik ve internet üzerinden işlenen suçlarla mücadelede karanlık bir tablo çizmektedir.

Adalet Bakanlığı'nın yayımladığı adli istatistiklere göre, Türkiye'de 2019'da "cinsel dokunulmazlığa karşı suç" kapsamında 49 bin 57 dava açılmış, bunların 22 bin 689'unu çocuklara yönelik cinsel istismar suçları oluşturmuştur. Yine Adalet Bakanlığı'nın istatistiklerine göre, 2012'de çocuğun cinsel istismarı davalarında suç sayısı 17 bin 589 iken, 2019'da bu sayı 22 bin 689'a çıkmıştır. İnsan Hakları Derneği'nin İstanbul Şubesi Çocuk Hakları raporuna göre ise 2002'den bu yana 18 yaşın altında 440 bin çocuk doğum yapmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin 2021 yılı verilerine göre ise 207 bin 999 çocuk mağdur olarak, 132 bin 943 çocuk ise suça sürüklenme sebebiyle (kanunlarda suç olarak tanımlanan

bir fiili işlediği iddiasıyla) güvenlik birimlerine getirilmiştir. Suç mağduru olarak gelen veya getirilen 186 bin 14 çocuğun %57,4'ü yaralama, %13,1'i cinsel suçlar, %12,4'ü aile düzenine karşı suçlar, %4,5'i tehdit, %12,6'sı bu nedenlerin dışında kalan diğer nedenlerden dolayı mağdur olmuştur. TÜİK verilerine göre suç mağduru çocukların oranı bir önceki yıla göre %10 artış göstermiştir.

Tüm bu istatistikler, çocuk haklarını merkezine almayan politikaların ve çocuklara ilişkin koruyucu/önleyici mekanizmaların işlememesinin birer sonucudur. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin bile çekinceli üç madde ile kabul edildiği Türkiye'de, çocukların temel haklarını koruyan bir perspektifle hareket edilmesi, destek alınabilecek aktörlere ya da mekanizmalara erişimin sağlanması önem kazanmaktadır. Ancak giderek yaygınlaşan çocuğa yönelik ihmal ve istismar ile mücadeleye yönelik mekanizmalara değinmeden önce sendikamızın 'çocuk' tanımına değinmek anlamlı olacaktır.

Eğitim ve bilim emekçilerini örgütleyen demokratik bir kurum olan Eğitim Sen; çocukların özgür ve eşit bir gelecekte yaşamaları için mücadele etmektedir. Hak mücadelesinde, şekli bir eşitliğin ötesinde toplumsal eşitliği gözeten bir anlayışın gerekliliğine inanmaktadır ve bu amacın somut bir gerçekliğe dönüşmesi için üzerine düşen sorumluluğun farkındadır.

Eğitim Sen'e göre çocukluk, tarihsel ve toplumsal bir olgu olarak, yaşanan zamana ve mekâna, ülkeye, içinde bulunulan sınıfa ve maddi koşullara göre değişir. Bu bağlam içinde çocukluk koşulları, ailenin ait olduğu sınıfsal konuma göre belirlenir. Günümüzde de çocuklar, neoliberal kapitalizmin ürettiği toplumsal eşitsizliklerin sonuçlarını aileleriyle, ait oldukları toplumsal sınıf ile birlikte paylaşmaktadır.

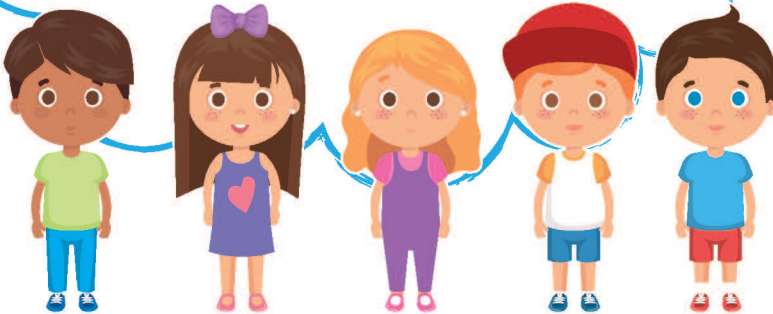
Çocukları, içinde bulundukları toplumun erkek egemen, kapitalist, otoriter ve antidemokratik koşulları içerisinde değerlendirdiğimizde, sadece çocukların değil toplumun sorunlarının da söz konusu olduğunu görürüz. Toplumsal yaşam içerisinde artan kadın düşmanlığı, gericilik, yoksulluk ve antidemokratik politikalar ataerkil-kapitalist zihniyetten beslenmekte ve çocukların ihmal ve istismarına da yol açmaktadır.

Elinizdeki broşür sendikamızın uzun zamandır 'Çocuk Hakları' üzerine yapmakta olduğu çalışmaların bir ürünüdür. Hem öğrenci velilerini hem de eğitim ve bilim emekçilerini ihmal ve istismarın tanımı, etkileri ile ihmal ve istismarı önleme ve bunlara müdahale mekanizmaları konusunda bilgilendirmeyi hedeflemektedir.

Çocuk

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1'inci maddesine göre; çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç; on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre; çocuk, daha erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış kişiyi ifade eder.

Çocuk İhmali Nedir?

Çocuğun gelişimini ve yararını gözetmeden yapılan davranışları kapsar. Ekonomik, coğrafi ya da fiziksel koşullara bağlı olmadan; bilerek ve isteyerek bakmakla yükümlü olunan çocuğun sağlığını, eğitimi, beslenmesini, barınmasını ve güvenli şekilde yaşamasını tehdit altına alan davranışlara ihmal denir. Yoksul olmak, zor koşullarda yaşamak, imkânların kısıtlı olması ihmalin gerekçesi olamaz. Çünkü ihmal var olan olanakların çocuğun yararına kullanılmamasıdır.

İhmalin Örnekleri

Aşağıda ihmalin bazı örnekleri verilmiştir:

- Çocuğa yaşına uygun gerekli besinleri vermemek
- Uzun süre aç bırakmak
- Mevsime göre giydirmemek, kışın üşütecek, yazın bunaltacak giysiler giydirmek
- Çocuğa temiz olmayan giysiler giydirmek
- Çocuğun kişisel bakımını yapmamak
- Çocuğu uzun süre yalnız bırakmak
- Evi çocuğun güvenliği için düzenlememek, sürekli yaralanmasına yol açmak
- Temiz olmayan evde çocukla birlikte yaşamak
- Çocuğun gerekli sağlık ihtiyaçlarını karşılamamak, aşı gibi düzenli kontrolleri aksatmak, hastalandığında doktora götürmemek
- Duygusal ihtiyaçlarına cevap vermemek, aşağılamak, hakaret etmek ve güvenini kırmak
- Çocuğa ev içinde yapması uygun olmayan işleri yaptırmak
- Çocuğu dışarıda çalıştırmak

Çocuğun İhmal Edildiğini Nasıl Anlarsınız?

Bir çocuğun ihmale uğradığını anlamak için onun yaşına uygun ihtiyaçlarını bilmek ve çocuğu gözlemlemek gerekmektedir. Bu iş ev içinde olduğu kadar iş yerlerimiz olan okullarda da yapılmalıdır. Bir çocuğun ihmal edildiğini anlamak için aşağıda birkaç somut durum sıralanmıştır:

- Mevsime göre giydirilmemişse
- Kirli ve bakımsızsa
- Aç bırakılmışsa
- Sürekli uykusuzsa
- Uzun süreli hastalıkları varsa
- Bedeni yaşlıtlarına göre son derece güçsüzse
- Sıklıkla yorgun ve bitkin düşüyorsa
- Bedeninde sürekli yaralar oluşuyorsa
- Astım, diyabet, ciddi diş çürümeleri gibi fiziksel belirtiler varsa
- Evde onunla ilgilenen birinin olmadığını söylüyorsa
- Özel eğitim ihtiyaçları olduğu halde bu ihtiyaçlar karşılanmıyorsa
- Kendisine zarar veriyorsa
- Sigara, alkol ya da uyuşturucu kullanıyorsa
- Okula gönderilmiyorsa
- Okul devamsızlığı normalin çok üzerindeyse
- Okul başarısı başka bir nedene bağlı olmadan düşükse

Çocuğun İhmal Edildiğinden Şüpheleniyorsak Ne Yapmalıyız?

Çocuğun maddi kaynaklar elverdiği ölçüde bile ihtiyaçları karşılanmıyorsa ihmalden şüphelenilmelidir. İlk olarak, iyi bir gözlem sürecinden sonra hane içindeki yetişkinlerle iletişime geçilmeli ve farkındalık artışı yaratılmaya çalışılmalıdır. Çocukla birlikte yaşayan ve onu korumaktan sorumlu yetişkinlerin davranışlarında, iletişim kurulduktan sonra hiçbir değişim yoksa kasıtlı olarak çocuğun ihmal edildiği düşünülür. Bu durumda ise bize düşen çocuğun daha fazla ihmal edilmesine karşı tedbir alınmasını sağlamaktır.

Tedbir Alınması İçin Başvurmadan Önce Bilmeniz Gerekenler

Çocukları ihmale karşı koruyan uluslararası ve ulusal yasalar vardır. Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi, Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi ve Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi, Türkiye'nin de imzacısı olduğu çocukları ihmale karşı koruyan sözleşmelerdir.

Ayrıca çocuklar ihmale karşı anayasada 3 kanun içerisinde korumaya alınmıştır:

1. Türk Medeni Kanunu

(Madde 324) - Ana ve babadan her biri, diğerinin çocuk ile kişisel ilişkisini zedelemekten, çocuğun eğitilmesi ve yetiştirilmesini engellemekten kaçınmakla yükümlüdür.

Kişisel ilişki sebebiyle çocuğun huzuru tehlikeye girer veya ana ve baba bu haklarını birinci fıkrada öngörülen yükümlülüklerine aykırı olarak kullanırlar veya çocuk ile ciddi olarak ilgilenmezler ya da diğer önemli sebepler varsa, kişisel ilişki kurma hakkı reddedilebilir veya kendilerinden alınabilir.

(Madde 340) - Ana ve baba çocuğu olanaklarına göre eğitirler ve onun bedensel, ruhsal, zihinsel, ahlaki ve toplumsal gelişimini sağlar ve korurlar. Ana ve baba çocuğa, özellikle bedensel ve zihinsel engelli olanlara, yetenek ve eğilimlerine uygun düşecek ölçüde genel ve mesleki bir eğitim sağlarlar.

Çocuğun güvenliği tehlikeye düşer ve ana baba gerek kendiliklerinden gerekse özel kuruluşların yardımı ile bu tehlikeyi gideremezlerse resmi makamların müdahalesi gerekmektedir. Medeni hukuk çerçevesi içinde müdahale kural olarak 272. ve devamındaki maddelere göre yapılır.

2. Türk Ceza Kanunu

(Madde 473) - Korumaları altındaki 12 yaşından küçük çocukları terk edenler 3 aydan 30 aya kadar hapis, (insan bulunmayan bir yere terk edilmişse ceza 1/3 oranında arttırılır).

Terk edilen çocuğun sağlık açısından zarar görmesi halinde ise faile verilecek ceza 5 yıla kadar ağır hapis cezasıdır. Terk edilen çocuğun ölmesi durumunda ise fail 10 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(Madde 112) - Kişinin eğitim ve öğretimin hakkının engellenmesi halinde fail hakkında 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(Madde 233) - Aile hukukundan doğan bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişiye şikâyet üzerine 1 yıla kadar hapis cezası verilir.

Velayet hakları kaldırılmış olsa da isteğe bağlı sarhoşluk, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılması ya da onur kırıcı tavır ve hareketlerin sonucu maddi ve manevi özen noksanlığı nedeniyle çocuklarının ahlak, güvenlik ve sağlığını ağır şekilde tehlikeye sokan anne veya baba 3 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

3. Çocuk Koruma Kanunu

(Madde 6) - Adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları koruma ihtiyacı olan çocuğu, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bildirmekle yükümlüdürler. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kendisine bildirilen olaylarla ilgili olarak gerekli araştırmayı derhal yapar.

Not

Başvurunun
nasıl yapılacağı ve
nerelere yapılacağı
broşürün sonunda
sunulmuştur.

İstismar

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre çocuklara yönelik istismarı üç başlık altında inceleyebiliriz.

İSTİSMAR

Duygusal İstismar

Fiziksel İstismar

Cinsel İstismar

Duygusal Nedir?

İstismar

Çocuğun ilgi ve sevgiden yoksun bırakılmasıdır. Çocuğun duygu ve düşüncelerinin ciddiye alın-maması, onunla alay edilmesi, aşağılanması ve kendini gerçekleştirebilecek etkinliklerden mahrum bırakılması sonucunda ortaya çıkar. Tanımlanması zor olsa bile sıklıkla görülür. Çoğunlukla bilinçsizlikten kaynaklanır ve farklı kültürel davranışlarla maskelenir.

Örneğin, kız çocuklarına erkek çocuklarına göre daha az saygı duyulması, duygusal istismarın bir türü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Duygusal İstismarın Örnekleri

Aşağıda duygusal istismarın bazı örnekleri verilmiştir:

- Tehdit etme (çocuğu başka bir yere bırakma gibi)
- Çocuğun sahip olduğu özelliklerle alay edilmesi (sen anlamazsın vs.)
- Çocuğun sürekli olarak korkutulması
- Çocuktan yaşı ve gücünün kaldıramayacağı taleplerde bulunulması vb.

Duygusal İstismara Karşı Neden Mücadele Etmeliyiz?

Duygusal istismar ebeveynlerin davranışları, tutumları ve sözleri sonucunda çocuğun normal ve sağlıklı gelişmesini engeller. Ruh

sağlığını bozacak şekilde çocuğa uygulanan duygusal istismar çocuğun sahip olduğu kapasiteyi, yeteneklerini ve etkinliğini kullanmasını engeller ve onu pasifleştirir.

Duygusal İstismarı Nasıl Engelleriz?

Duygusal istismar son derece yaygın olmasına rağmen fark edilmesi güçtür. Bu istismar türünü engellemenin tek yolu farkındalık artırıcı çalışmaların yapılmasıdır. Çocuğa istismar uygulayan ebeveynler, çoğunlukla ne yaptıklarının bilincinde değildir. Kültürel ve geleneksel ahlaki

kalıplar içerisinde toplum çoğu zaman çocukları aşağılamayı normalleştirmektedir. Ancak, duygusal istismarın çocuğu intihara kadar sürükleyen sonuçları olduğu unutulmamalıdır.

Buyüzdenduygusalistismarın tanımı ve çocuk üzerindeki kısa ve uzun dönemli etkileri konusunda bilgilendirme çalışmaları yapmalı, duygusal istismarı engellemeye çalışmalıdır.

Fiziksel İstismar Nedir?

Çocuğun sağlığına, beden bütünlüğüne ve gelişimine zarar veren davranışlardır. Yetişkinlerin çocukların görece güçsüzlüğünü kullanarak onlar üzerinde bilinçli şekilde fiziksel şiddet uygulamaları olarak tanımlanabilir.

Fiziksel İstismarın Örnekleri

Aşağıda fiziksel istismarın bazı örnekleri verilmiştir:

- Değişik araçlar kullanarak (kemer vb.) dövmek
- Yüzüne ve ağız bölgesine bir araçla ya da doğrudan vurmak, yaralanmaya neden olmak
- Gövdesine, kalçasına ya da bacaklarına bir araçla ya da doğrudan vurmak
- Isırmak
- Tırnaklarını geçirmek
- Değişik araçlar kullanarak yakmak
- Kırık, zedelenme ya da çığığa neden olmak vb.

Kaza mı Fiziksel İstismar mı?

Çocukluk döneminde oluşan kaza sonucu yaralanmalarla, yetişkinlerin fiziksel şiddetini ayırt etmek gerekir. Çocuklar yaşları gereği hareketli oldukları için kaza sonucunda sıkça yaralanırlar. Ancak;

- Bu yaralar uzun süre iyileşmiyor ve aynı yerlerde tekrarlanıyorsa

- Eklem bölgelerinden ziyade ağız bölgesi, kalça, bacak, sırt gibi yumuşak dokuya sahip bölgelerde yoğun şekilde görülüyorsa
- El izi, ısırık izi ya da değişik araçların izleri belli oluyorsa
- Vücudun belli yerlerinde kümelenmiş şekilde mevcutsa kaza değil, fiziksel istismar olduğundan şüphelenilmelidir.

Çocuk Fiziksel İstismara Uğruyorsa Ne Yapmalıyız?

Öncelikle çocuğun yaralanmasının nedenlerini bulmalıyız. Bu yüzden çocuğun vücudunda izlere bakarak hemen müdahale yolu seçilmemelidir. Elbette, vücuttaki yaralanmalar, yanıklar ya da morluklar önemlidir. Ancak eğitim ve bilim emekçileri çocukla iletişim kurmalı, davranışlarını da gözlemlemelidir. Ebeveynle iletişim kurmak kimi zaman sakıncalı olabilir.

Eğer yeteri kadar fiziksel göstergenin yanında çocuk eve gitmek istemiyor, ebeveynlerinden korkuyor, fiziksel temasta bulunmaktan çekiniyor, aşırı tepkiler veriyor ya da yaralarını saklamak için uzun ve bol giysiler giyiyorsa fiziksel istismar ihmal artmaktadır. Bu durumda ebeveynlerle iletişim kurulmalı ve anlatımlarda çelişkiler olup olmadığına dikkat edilmelidir. Açıkça sorular sormak yerine dolaylı şekilde bilgi edinmek en sağlıklı olacaktır. Eğer istismarcı çocuğun ebeveynleri ise bazı durumlarda bunu açıkladığı için çocuğu cezalandırma yolunu seçebilirler.

Eğer fiziksel istismar iletişim kurularak çözülemeyecek boyutlardaysa, çocuğun acilen şiddet ortamından uzaklaştırılması gerekir. Gerekli yerlere başvuru yapılmalıdır.

Not

Başvurunun
nasıl yapılacağı ve nerelere yapılacağı
broşürün sonunda sunulmuştur.

Cinsel İstismar Nedir?

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre cinsel istismar çocuğun tam olarak anlayamadığı, onay vermesinin mümkün olamayacağı, gelişimsel olarak hazır olmadığı ya da toplumun yasalarına, sosyal normlarına aykırı olacak şekilde bir cinsel etkinliğe dâhil edilmesidir. Cinsel istismar bir çocukla bir yetişkin ya da kendisinden yaşça ve gelişimsel olarak büyük olan başka bir çocukla arasında gerçekleşen; sorumluluk, güven veya güç ilişkisini kullanarak istismarcının cinsel tatminine neden olan davranıştır.

Tedbir Alınması İçin Başvurmadan Önce Bilmeniz Gerekenler

Cinsel istismar suçu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Haziran 2014'te yapılan değişikliklerle son haline kavuşmuştur. İlgili madde;

Madde 103 - (Değişik: 18/6/2014 - 6545/59 mad.)

(1)Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması halinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağılıdır. Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayma yeteneğı gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

- b)** Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun;

- a)** Birden fazla kişi tarafından birlikte,
- b)** İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,
- c)** Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,
- d)** Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,
- e)** Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvurulmuş cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Cinsel İstismar Örnekleri

Cinsel istismar örnekleri aşağıda verilmiştir.

- Çocuğa cinsel içerikli sözler söylemek ve çocukla aynı içerikte konuşmalar yapmak
- Teşhircilik, röntgencilik
- Çocuğun cinsel ilişki sahnesine doğrudan şahit olması (başka insanlar ya da hayvanlarla cinsel ilişki)
- Çocuğa cinsel organ göstermek, çocuğun cinsel organlarını göstermesini istemek
- Çocuğa cinsel içerikli materyal göstermek (pornografik film seyrettirmek, fotoğraflar göstermek)
- Çocuğu pornografik malzemeler için kullanmak
- Oral-genital, genital-genital, genital-rektal, el ile ya da bir cisimle genital temas, rektal bölgelere, memeye veya vücudun diğer bölgelerine dokunmak ya da çocuktan dokunmasını istemek
- Çocuğa veya üçüncü kişilere para ve benzeri şeylerin verilmesi karşılığında çocuğun yetişkin tarafından cinsel obje olarak kullanılması
- Çocuğu fuhuş, pornografi ve cinsel sömürü amaçlı kullanmak, çocuk seksüel turizmi, erken evlendirme vb.

Çocuğun Cinsel İstismara Uğradığını Nasıl Anlayabiliriz?

Cinsel istismar hem çok yaygın şekilde gerçekleşmekte hem de ortaya çıkarılması son derece zor olmaktadır. Geleneksel ve toplumsal baskılar sonucunda sessiz kalınmakta, çocuklar cinsel istismara uğramaya devam etmektedir. Bu korkunç çemberi kırmak için öncelikle cinsel istismar durumunda çocuklarda ortaya çıkan fiziksel ve davranışsal etkilere bakmak gerekir.

Eğer çocuk

- Uyku bozuklukları
- Aşırı talepkârlık
- Ana-babaya/bakım veren kişiye aşırı yapışma
- Cinselliğe ilişkin her türlü konu ve duruma aşırı ilgi gösterme ya da aşırı kaçınma
- Yaşına ve gelişimine uygun olmayan cinsel davranışlar
- Çok sık öpmeye çalışma, göğüslere, bacaklara ya da genital bölgeye dokunmaya çalışma, sürtünme, kendi genital bölgesini gösterme

Cinsel istismara uğrayan çocuklar genellikle cinsel sakatlıklar yapar, cinsel organlarıyla sıkça oynar ve çevredeki yetişkinlerin cinsel organlarına dokunmak ve görmek ister. Bu durumda suçlu çocuk değil ona istismarda bulunan yetişkinlerdir.

- Dürtüsellik, saldırganlık
- İçer dönüklük, engellenme/baskılanma duygusu
- Aşırı uyumlu, aşırı itaatkâr olma
- Ana-babadan/bakım veren kişiden ayrılığa aldirmama
- Sağlığını tehlikeye atacak davranışlar
- Kendine zarar verme düşünceleri ve öz kırım girişimi
- Madde kullanımı
- Bedeninin kirli ya da zedelenmiş olduğuna inanma ve ifade etme

Bu belirtiler varsa cinsel istismardan şüphelenilmelidir. Ancak bunların hiçbirisi tek başına cinsel istismarın kanıtı değildir.

Çocuk Cinsel İstismara Uğradığını Nasıl Açıklar?

Çocuklarla güven ve saygı çerçevesinde kurulan ilişki sonucunda çocuklar bunu doğrudan size anlatmayı tercih edebilirler. Bu çok nadir görülen bir durum olsa da eğer çocuk size istismara uğradığını anlatıyorsa;

- Çok fazla detaylı sorular sormamalısınız ("Ne zaman oldu?", "Sen ne yapıyordun?", "Karşı çıkmadın mı?" gibi).
- İstismarcıyı doğrudan suçlayıcı yaklaşımlardan kaçınmalısınız. Çünkü çocuk ona sevgi ile bağlı olabilir, onu incitmekten

korkabilir ya da istismarcı çocuğu tehdit ediyor olabilir ("Ahlaksız, cezasını bulacak" gibi).

- Açıklıkla ve rahatlıkla dinleyin, konuşurken yazılı notlar alın.
- Çocuk size anlatmaya başlamışsa ona dokunmayın ya da sözünü bölmeyin, onu anlatması için takdir edin ("Sana inanıyorum.", "Bana anlattığın için teşekkür ederim." gibi).
- Çocuğa teknik süreçlerden ya da anlayamayacağı konulardan bahsetmeyin

Çoğu durumda ise çocuklar doğrudan gelip bu durumu anlatmaz. Bu tip durumlarda;

- Dolaylı olarak anlatabilir ("Babam geceleri beni uyutmuyor" gibi).
- Hikâye halinde anlatabilir ("Biri varmış, kötü adam çok kötü şekilde onu elliyormuş, arkadaşım annesine söyledi ama o bunu kimseye söyleme dedi" gibi)

Cinsel İstismardan Şüpheleniyorsak Ne Yapmalıyız?

Hem bir eğitimci olarak hem de çocuğun size güvendiği kişi olarak; bir an önce şüphelerinizi gerekli yerlere bildirip başvuru yapmalısınız.

Not

Başvurunun
nasıl yapılacağı ve nerelere yapılacağı
broşürün sonunda sunulmuştur.

UNUTMAYIN:

Çocuğa yardım etmek istiyorsanız; bir an önce istismar ortamından uzaklaştırmalısınız.

UNUTMAYIN:

Siz kanıt toplamak zorunda değilsiniz, bildirim yaptıktan sonra uzmanlar bu işle ilgilenecektir.

UNUTMAYIN:

Çocuklar bu konuda çok az yalan söylerler, onlara inanın.

UNUTMAYIN:

İstismarı fark ettikten ya da öğrendikten sonra ilk olarak aile ile iletişime geçmeyin. Çünkü genellikle aileler bu durumun saklı kalması için çocuğu cezalandırabilir, sizden uzaklaştırabilir ya da daha büyük sorunlar ortaya çıkabilir.

Örneğin, Çocuk İzlem Merkezleri bu konuda aile ile doğru iletişimin kurulması için özel çalışma yapmaktadır.

**İstismarcı asla
vazgeçmez.
Tek çözüm çocuğu onun
bulunduğu ortamdan
uzaklaştırmaktır.**

BAŞVURU

Kimler Başvuru Yapabilir?

Bir çocuğun ihmale, fiziksel ya da cinsel istismara uğradığını düşünüyorsanız ya da şüpheleniyorsanız gerekli tedbirlerin alınması için başvuruda bulunmalısınız. Türk Ceza Kanunu'nun 279. maddesine göre, bildirimde bulunmayan kamu görevlileri hakkında cezai işlem uygulanacaktır.

Madde 279: Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Başvurulacak Yerler

- Okulun rehberlik öğretmene (Okul öncesi kurumlarda rehberlik öğretmeni olmadığı için doğrudan okul idaresine)
- Okul idaresine
- Rehberlik ve araştırma merkezine
- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na
- Baroların çocuk hakları merkezlerine
- Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şubesi birimlerine başvuru yapılmalıdır.

Nasıl Başvuru Yapılır?

Başvuru telefon üzerinden ya da yazılı olarak yapılabilir. Herkesin çocuğu ihmalden korumak için başvuru yapmakla yükümlü olduğu unutulmamalıdır.

EĞİTİM SEN

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası

Cinnah Caddesi Willy Barnd Sokak No:13 Çankaya / Ankara
Tel: 0312 439 01 14 8pbx) Faks: 0312 439 01 18
www.egitimsen.org.tr / bilgi@egitimsen.org.tr